

ÍNDEX

Pròleg _____	9
El client il·lustre _____	13
El soldat esblanqueït _____	47
La gemma de Mazarin _____	73
Els tres frontons _____	95
El vampir de Sussex _____	119
Els tres Garridebs _____	141
El pont de Thor _____	163
L'home que caminava de grapes _____	195
La crinera del lleó _____	223
La inquilina velada _____	249
Shoscombe Old Place _____	265
El pigmentari jubilat _____	287

EPÍLEG

<i>L'ocàs d' Arthur Conan Doyle i la «fi» de Sherlock Holmes, per Josep Lluís Martín Berbois</i> _____	307
--	-----

PRÒLEG

Em fa por que el senyor Sherlock Holmes acabi com un d'aquells tenors famosos que, quan ja ha passat el seu moment, cauen en la temptació d'encadenar funcions de comiat davant la soferta audiència. En algun moment això ha d'arribar a la fi i ell acabarà com acaba tothom, tant si és de carn i ossos com imaginari. M'agrada pensar que hi ha una mena de llimbs quimèrics per als fills de la imaginació, un indret estrany i impossible on els galants de Fielding encara fan la cort a les beutats de Richardson, on encara gallegen els herois de Scott, on els entranyables *cockneys* de Dickens fan riure els altres i els intriguants de Thackeray continuen fent avançar les seves reprovable carreres. Potser en algun raconet d'aquest *valhalla* s'establiran Sherlock i el seu fidel Watson durant una temporada, i tal vegada un altre detectiu més sagaç i un ajudant encara més toix ompliran el buit que deixin.

Sherlock Holmes ha tingut una llarga carrera, per bé que alguns n'exageren la durada. Quan se m'acosta un vellard i em diu que de jove en llegia les aventures, no rep precisament la resposta que esperava. No agrada a ningú que els altres es prenguin tantes llibertats amb les dates de la pròpia vida. Els fets, ras i curt, són aquests: Holmes va debutar amb *Estudi en escarlata* i *El signe dels quatre*, dos llibrets que es van publicar entre l'any 1887 i l'any 1889. El 1891 *The Strand Magazine* va publicar «Un escàndol a Bohèmia», el primer d'un reguitzell de relats. Pel que sembla, van caure en gràcia i els lectors en demanaven més i més. D'aleshores

ençà, s'han anat publicant d'una manera intermitent fins a formar una sèrie de, pel cap baix, cinquanta-sis relats. S'han aplegat en uns quants volums: *Les aventures de Sherlock Holmes*, *Les memòries de Sherlock Holmes*, *El retorn de Sherlock Holmes* i *El darrer cop d'arquet*. Mancaven aquests dotze, publicats durant els darrers anys, que ara surten a llum amb el títol de *L'arxiu de Sherlock Holmes*. Ell va començar a ficar-se en aventures a la darrerria de l'era victoriana, ha travessat el regnat (ai las, massa breu!) d'Eduard VII, i encara conserva un reducte de devots seguidors en aquests temps convulsos. En aquest sentit, sí que seria vàlid afirmar que aquells qui el van començar a llegir de jove han pogut arribar a veure els seus fills llegint les mateixes aventures a la mateixa revista. És un exemple impressionant de paciència i lleialtat per part dels lectors britànics.

La meva decisió era que *Les memòries* posessin fi a Holmes, perquè notava que les meves energies literàries circulaven massa per un únic canal. Aquella figura pàl·lida, de faccions cantelludes i membres àgils consumia una porció excessiva de la meva imaginació. Vaig fer el que tocava, però per sort cap forense en va poder examinar les restes mortals. Per això, després d'un llarg repòs, no em va costar gaire accedir a aquelles peticions tan afalagadores ni tampoc justificar per què la meva acció dràstica no havia resultat definitiva. Mai no me n'he penedit, per tal com aquests apunts de to lleuger no han impedit que topi amb les meves limitacions en branques tan diverses de les lletres com ara la història, la poesia, les novel·les històriques, les recerques paranormals i el teatre. Si Holmes no hagués existit, jo no hauria fet més coses, si bé és cert que potser ha barrat el pas al reconeixement de les meves obres literàries més serioses.

És per això, lector, que ara dic: adéu-siau Sherlock Holmes! T'agreixo la constància que has mostrat durant tots aquests anys,

i espero que hagi estat retribuïda, en part, distraient-te dels neguits de la vida i provocant que els pensaments se t'envolin d'aquella manera que només és possible en el regne imaginari de la ficció.

ARTHUR CONAN DOYLE

EL CLIENT IL·LUSTRE

—Ara ja no hi veig cap mal —va respondre el senyor Sherlock Holmes quan per enèsima vegada en els darrers anys li vaig demanar llicència per publicar la següent narració. És així com, per fi, em va donar permís per posar en escrit el que, en certa manera, va ser el moment suprem de la carrera del meu amic.

Tant a Holmes com a mi ens agradaven els banys turcs. Enlloc l'he vist menys reservat i més humà que en determinats moments en què gaudia del tabac en l'agradable lassitud de la sala de repòs. Al pis de dalt de l'establiment de l'avinguda Northumberland hi ha un racó tranquil amb dos divans, l'un a tocar de l'altre, i era precisament allà on jèiem el 3 de setembre de 1902, el dia en què comença el meu relat. Jo li havia preguntat si tenia alguna cosa entre mans i, com a resposta, va treure el seu braç llarg, prim i nerviüt de sota els llençols que l'embolcallaven i va agafar un sobre de la butxaca de l'abric que penjava al costat.

—Potser es tracta d'un perepunyetes exagerat o potser és realment un assumpte de vida o mort —va dir en allargar-me'l—. No en sé res més a part del que diu aquest missatge.

L'havien enviat des del club Carlton i portava data del vespre anterior. Això és el que hi vaig llegir:

Sir James Damery saluda el senyor Sherlock Holmes i li anuncia que demà a les 4.30 el vindrà a veure. Sir James fa saber que l'afer sobre

el qual vol consultar el senyor Holmes és molt delicat i també molt important. Confia, per tant, que el senyor Holmes farà tots els possibles per concedir-li aquesta entrevista i que la confirmarà telefonant al club Carlton.

—No cal dir que l'he confirmada, Watson —va dir Holmes quan li vaig tornar el paper—. Sabeu res d'aquest tal Damery?

—Només que és un nom molt conegut en els cercles mundans.

—Bé, doncs jo us en puc explicar algunes coses més. Té fama d'ocupar-se d'assumptes delicats, d'aquells que en cap cas han de sortir als diaris. Segurament deveu recordar com va negociar amb Sir George Lewis durant l'afer del testament de Hammerford. És un home de món, amb una innata habilitat diplomàtica. Hi ha raons, doncs, que m'inclinen a pensar que no és una pista falsa i que necessita de debò la nostra ajuda.

—La nostra?

—Bé, si em feu el favor, Watson.

—Serà un honor per a mi.

—Doncs ja sabeu l'hora. Dos quarts de cinc. Fins aleshores no hi pensem més.

